

Agnieszka Wilkowska

Uniwersytet Zielonogórski

e-mail: 107874@g.elearn.uz.zgora.pl

Kornelia Dąbrowska

Uniwersytet Zielonogórski

e-mail: 96002@g.elearn.uz.zgora.pl

Małgorzata Olejarz

Uniwersytet Zielonogórski

ORCID: 0000-0001-9619-0395

e-mail: m.olejarz@wns.uz.zgora.pl

ŚRODOWISKOWE I MIĘDZYPOKOLENIOWE DZIAŁANIA ANIMACYJNE KOŁA NAUKOWEGO ANIM@CJA

Wprowadzenie

Koła naukowe na polskich uczelniach to znaczący i dynamicznie rozwijający się obszar studenckiego zaangażowania, którego rola – zarówno dla indywidualnego rozwoju studentów, jak i ich współpracy ze środowiskiem lokalnym – jest nie do przecenienia. Koła naukowe są najczęściej wybieraną przez studentów formą zrzeszania się w ramach organizacji studenckich realizujących pozadydaktyczne funkcje wyższych uczelni (zob. Bałdyga i Bychto 2020, s. 128-129), w których uczestnictwo ma charakter fakultatywny i dobrowolny.

Cele i sposoby działań podejmowanych w kołach przybierają różny charakter i dotyczą rozmaitych obszarów życia akademickiego i szerzej – życia społecznego, niekoniecznie skupiając się wyłącznie na działalności *stricte* naukowej. W literaturze wskazuje się na interdyscyplinarność i wielokierunkowość zadań kół naukowych, które Bożena Boryczko i Leszek Kurcz dzielą na trzy grupy: 1) zadania naukowe (związane z pogłębianiem wiedzy i rozwojem kompetencji zawodowych), 2) zadania społeczne (związane z umiejętnościami interpersonalnymi oraz budowaniem relacji społecznych, w tym także zawodowych), 3) zadania kształtujące sylwetkę absolwenta (doskonalenie cech osobowych atrakcyjnych dla potencjalnych pracodawców) (Boryczko i Kurcz 2014, s. 101-108). Z pewnością udział w pracach koła naukowego może mieć pozytywny wpływ na wiedzę i umiejętności pozyskiwane przez podmioty w trakcie studiów. W tym sensie koła naukowe, jako organizacje studenckie, mogą stanowić cenne uzupełnienie edukacji o dodatkowe możliwości rozwoju zawodowego i zdobywanie

nowego doświadczenia, jednocześnie dając zainteresowanym osobom „unikalną okazję sprawdzenia wiedzy i umiejętności w warunkach ograniczonego ryzyka” (Kurzyk 2015, s. 129). Inni autorzy zwracają też uwagę na rolę kół naukowych w promowaniu wyższych uczelni oraz w nawiązywaniu współpracy ze środowiskiem lokalnym, gdzie najbardziej może się uwidaczniać aktywizm i partycypacja, chęć zaangażowania, uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i zaspokajania potrzeb, które w tym otoczeniu się pojawiają (Nymś-Górna 2021, s. 49). Tym samym, działając w kołach naukowych, studenci z jednej strony zyskują możliwość doskonalenia kompetencji „miękkich” (np. organizacyjnych, promocyjnych, pracy zespołowej, aktywizacji społeczności lokalnej), a z drugiej – zyskują też szansę na łączenie teorii z praktyką, kreowanie nowej rzeczywistości społecznej, zmienianie świadomości społeczności lokalnej i podejmowanie kreatywnych działań w różnych środowiskach (tamże, s. 49).

Koła naukowe stanowią więc ważną przestrzeń rozwoju nie tylko dla studentek i studentów, ale także dla samej uczelni i społeczności lokalnej. Przykładem działań podejmowanych w tej przestrzeni, dających wielowymiarowe korzyści, mogą być inicjatywy koła naukowego Anim@cja działającego na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Zielonogórskiego, które poniżej pokrótce zaprezentujemy.

Powstanie i zadania Koła Naukowego Anim@cja

Koło Naukowe Anim@cja ma stosunkowo niedługą historię: zostało zarejestrowane 10 listopada 2021 r. z inicjatywy ówczesnych studentów I roku animacji kultury i twórczej aktywności w Sieci. Impulsem do założenia koła po miesiącu studiowania przez młodych ludzi, którzy znaleźli się w zupełnie nowym dla nich środowisku, była chęć bliższego poznania się i podjęcia wspólnego działania, zainspirowana opowieściami o nieistniejącym już, a niegdyś bardzo aktywnym, Kole Naukowym ReAnimacja. Autorką inspirujących opowieści, które zachęciły i przekonały studentów do podjęcia decyzji o zrzeszeniu się, była dr Małgorzata Olejarz, prof. UZ, która na prośbę studentów zgodziła się zostać opiekunką nowo powstałego Koła Anim@cja. Studenci sprawnie przeprowadzili pierwsze demokratyczne wybory wyłaniające zarząd¹, stworzyli profil Koła w mediach społecznościowych², a także zaproponowali wyróżniającą ich szatę graficzną i logo³, którym jest niebieska mała symbolizująca znak @ powszechnie używany w poczcie elektronicznej i social mediach.

¹ W skład pierwszego zarządu Koła Anim@cja weszli: Maja Massier – przewodnicząca, Liwia Szrajber – wiceprzewodnicząca, Wiktoria Geldner – sekretarz.

² Facebook – <https://www.facebook.com/AnimacjaUZ>; Instagram – <https://www.instagram.com/animacjauz/>.

³ Autorką projektu szaty graficznej i loga Koła Anim@cja była Martyna Wojciechowska, studentka grafiki Wydziału Artystycznego UZ.

Ideą, która od początku towarzyszyła studentom, było ściśle powiązanie działalności koła ze specyfiką kierunku studiów, z którego się wywodzili (choć jednocześnie miało ono charakter otwarty i chętnie przyjmowano do niego również studentów z innych kierunków studiów), co oznaczało, że w działaniach koła koncentrowano się głównie na przedsięwzięciach o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i animacyjnym, w tym również dotyczących twórczej aktywności w sieci, z wykorzystaniem nowych mediów i technologii cyfrowych. Studentom zależało, by z jednej strony działania podejmowane w kole umożliwiały im osobisty rozwój, realizowanie ich pasji i zainteresowań, doskonalenie kompetencji i zdobywanie cennych doświadczeń, a z drugiej, by koło ze swoimi działaniami wychodziło także poza świat uniwersytetu, podejmowało i wspierało ciekawe lokalne inicjatywy kierowane do różnych środowisk i nawiązywało współpracę z instytucjami kultury i oświaty w Zielonej Górze i regionie.

Precyzyjnie rzecz ujmując, w statutowych zadaniach Koła Anim@cja wyszczególniono:

- rozwijanie zainteresowań animacyjnych i artystycznych oraz twórczych zdolności studentów z wykorzystaniem nowych mediów i technologii cyfrowych;
- realizowanie autorskich projektów animacyjnych w obszarze kultury i edukacji skierowanych do różnych środowisk społecznych, w tym także twórczych projektów w sieci;
- poszerzanie, doskonalenie, upowszechnianie wiedzy i umiejętności z zakresu animacji kultury i różnych dziedzin sztuki oraz twórczej aktywności w sieci;
- organizowanie działań i imprez kulturalnych i animacyjnych oraz podejmowanie i wspieranie inicjatyw lokalnych skierowanych do różnych grup wiekowych;
- nawiązanie i rozwijanie współpracy z lokalnymi instytucjami kultury i oświaty w Zielonej Górze i regionie;
- prezentowanie działalności animacyjnej i dorobku artystycznego studentów animacji kultury i twórczej aktywności w Sieci (AKiTAWs) oraz członków Koła Naukowego Anim@cja.

Działania na rzecz środowiska lokalnego

Początek działalności Koła Anim@cja był bardzo dynamiczny, ponieważ już w grudniu 2021 r. jego członkowie zaproponowali swoją pierwszą inicjatywę animacyjną o nazwie „ZwierzAkcja”, która miała na celu pomoc w zebraniu artykułów dla bezdomnych i potrzebujących zwierząt z zielonogórskiego schroniska. Charytatywna zbiórka przeprowadzona na uczelni (z zachowaniem reżimów sanitarnych ze względu na ówczesny stan pandemii) trwała dwa dni i spotkała się z dużym zainteresowaniem ze strony studentów i nauczycieli akademickich, którzy obdarowali schronisko wieloma niezbędnymi artykułami. To było pierwsze doświadczenie koła w samodzielnym

organizowaniu animacyjnego przedsięwzięcia, które niosło pomoc dla zwierząt i pozwoliło nawiązać współpracę z lokalnym schroniskiem, a jednocześnie dało członkom koła – studentom I roku – szansę na zaistnienie i zaprezentowanie się w środowisku akademickim i uczelnianej przestrzeni.

W styczniu 2022 r. członkowie Koła Anim@cja zaangażowali się z kolei we współorganizację 30. Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Otyniu. Odpowiednio wcześniej nawiązali kontakt i uczestniczyli w spotkaniach z władzami miasta i dyrekcją tamtejszego Gminnego Centrum Kultury oraz sztabem WOŚP w Otyniu, by ustalić zasady i formy współpracy. Aktywność koła polegała m.in. na: prowadzeniu działań animacyjnych wśród dzieci, kwestowaniu na rzecz WOŚP na terenie miasta, prowadzeniu licytacji, kierowaniu transmisją finału online, upowszechnianiu i promowaniu wydarzenia w mediach społecznościowych, wspomaganiu organizacyjnym Finału, a także reprezentowaniu i promowaniu Uniwersytetu Zielonogórskiego i Wydziału Nauk Społecznych UZ podczas całego wydarzenia. Działania studentów zostały bardzo pozytywnie przyjęte i docenione zarówno przez lokalną społeczność, jak też władze miasta i pracowników instytucji kultury, co zaowocowało zapowiedzią dalszej współpracy.

Z okazji Dnia Dziecka Koło Anim@cja 1 czerwca 2022 r. współorganizowało projekt animacyjny realizowany w Zielonej Górze, który został podzielony na dwie części.

Studenci z koła Anim@cja w 30. Finale WOŚP w Otyniu wraz z Burmistrz Otynia
Barbarą Wróblewską i opiekunką koła Małgorzatą Olejarz
(fot. Przemek Przybyła)

Pierwsza, czyli Kreatywne Warsztaty dla dzieci „Zrób to sam!”, odbyła się na zielonogórskim deptaku przed galerią Biura Wystaw Artystycznych i obejmowała warsztaty plastyczne oraz ruchowo-przestrzenne zabawy animacyjne. Członkowie koła mieli okazję sprawdzić się tu w roli animatorów działających wśród dzieci, które bardzo chętnie angażowały się w proponowane przez studentów aktywności. Drugą część projektu stanowiły działania artystyczno-animacyjne kierowane zarówno do dzieci, jak i dorosłych, odbywające się podczas wieczornego spotkania prowadzonego przez studentów w zielonogórskiej klubokawiarni Cafe Noir. Zainteresowani mogli obejrzeć pokaz taneczny w wykonaniu utytułowanej pary tancerzy z I roku animacji kultury i twórczej aktywności w Sieci, wziąć udział w warsztatach plastycznych z projektowania mandali prowadzonych przez członkinie koła oraz wysłuchać koncertu zespołu Sweet Monday, w którym jednym z muzyków był również członek Koła Anim@cja. To wydarzenie umożliwiło studentom nie tylko zdobycie cennych doświadczeń, ale też pozwoliło na pokazanie się w szerszej, pozauczelnianej przestrzeni, a przy okazji zaprezentowanie mieszkańcom miasta umiejętności animacyjnych i artystycznych studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Już w pierwszych miesiącach działalności Koło Anim@cja nawiązało kontakt z wieloma instytucjami kultury, m.in. z Zielonogórskim Ośrodkiem Kultury, Mediateką „Szlana Pułapka”, Teatrem Lubuskim czy Młodzieżowym Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”. W czerwcu 2022 r., przy okazji corocznego studenckiego święta – Bachanaliów – w kole pojawił się pomysł, by w ramach tego wydarzenia zorganizować stoisko o nazwie „Strefa Kultury” i zachęcić studentów do odwiedzania wyżej wspomnianych instytucji kultury. Dzięki uprzejmości tych instytucji członkowie koła dysponowali pokaźną liczbą ciekawych materiałów i gadżetów związanych z działalnością kulturalną, które cieszyły się wśród świętujących studentów dużym zainteresowaniem. Jednym z elementów tej inicjatywy było też przeprowadzenie ankiet na temat zainteresowań kulturalnych studentów oraz poznanie propozycji działań, w które chętnie by się angażowali. Tym samym stoisko „Strefa Kultury” okazało się miejscem ciekawych i inspirujących dyskusji na temat kultury studenckiej oraz powszechnie dostępnej oferty kulturalnej Zielonej Góry.

Wraz z nowym rokiem akademickim 2022/2023 do Koła Naukowego Anim@cja licznie dołączyły kolejne osoby rozpoczynające studia na kierunku animacja kultury i twórczej aktywności w Sieci oraz z innych kierunków studiów. W październiku 2022 r. przeprowadzono demokratyczne wybory, w których wyłoniono zarząd koła⁴. Nowi członkowie wnieśli świeżą energię do działania, ciekawe pomysły i inspirujące spojrzenie na projekty, co pozwoliło wyznaczyć kolejne kierunki działania. Pierwszą okazją do

⁴ W nowym zarządzie Koła Anim@cja znaleźli się: Kornelia Dąbrowska – przewodnicząca, Michał Kołaczkiwicz – wiceprzewodniczący, Martyna Gajgiel – sekretarz. Po kilku miesiącach do zarządu dołączyła Natalia Zambroziewicz jako II wiceprzewodnicząca wybrana na walnym zebraniu Koła.

współpracy w nowym składzie były „Bajkowe Andrzejki” oraz „Wróż z UZ”, czyli dwie akcje andrzejkowe zrealizowane w listopadzie 2022 r. Pierwsza z nich, skierowana do młodszej społeczności Otynia, odbyła się w tamtejszym Gminnym Centrum Kultury i polegała na zabawie andrzejkowej dla dzieci, w którą wpleciony był motyw bajkowy. W drugiej wykorzystano przestrzeń uczelnianą, w której pojawiły się stanowiska przeznaczone dla studentów, nauczycieli akademickich i innych pracowników, chętnie korzystających z przygotowanych wróżb i zabaw kultywujących tradycje andrzejkowe. Te działania nie tylko pobudziły kreatywność członków koła, ale też wzmocniły ich motywację i odwagę do podejmowania kolejnych inicjatyw i działań kierowanych do różnych środowisk.

Dzięki zaangażowaniu nowych członkiń Koło Anim@cja nawiązało bliską współpracę z Ogrodem Botanicznym Uniwersytetu Zielonogórskiego „Bajkowa Zagroda”, czego efektem były m.in. „Warsztaty Świąteczne” dla dzieci przeprowadzone przez koło w grudniu 2022 r. Warsztaty skupiały się na plastycznych działaniach animacyjnych o tematyce świątecznej, zostały dwukrotnie przeprowadzone na terenie „Bajkowej Zagrody” i cieszyły się dużym powodzeniem wśród dzieci z zielonogórskich szkół i przedszkoli. Podkreślając działania Koła Anim@cja na rzecz środowiska lokalnego, warto też wspomnieć o jego zaangażowaniu w styczniu 2023 r. w kolejny Finał WOŚP, podczas którego poszczególni członkowie brali aktywny udział w organizowaniu i realizowaniu lokalnych inicjatyw związanych z tym wydarzeniem, m.in. w Otyniu, Nowej Soli, Zielonej Górze i Żarach.

Koło Naukowe Anim@cja ma też duży udział w promowaniu kierunku studiów animacja kultury i twórczej aktywności w Sieci, a także całego Wydziału Nauk Społecznych i Uniwersytetu Zielonogórskiego. Oprócz zaistnienia ze swoimi inicjatywami w różnych środowiskach i społecznościach lokalnych jego członkowie biorą też aktywny udział w ważnych wydarzeniach promocyjnych, jakim jest np. Dzień Otwarty UZ. W jego ramach 1 marca 2023 r. spotkali się z licznymi grupami maturzystów z całego województwa lubuskiego i regionu, którym nie tylko prezentowali wybrane kierunki studiów na UZ, ale też szeroką ofertę instytucji kulturalnych Zielonej Góry, a poprzez bezpośrednie rozmowy i animacyjne zabawy zachęcali młodzież do studiowania i angażowania się w działania kół naukowych.

W maju 2023 r. członkowie Koła Anim@cja, kontynuując współpracę z Ogrodem Botanicznym „Bajkowa Zagroda”, zorganizowali – przy współudziale studentów I roku animacji kultury i twórczej aktywności w Sieci – „Rodzinny Piknik Animacyjny”. Wydarzenie było związane z Międzynarodowym Dniem Rodzin i przyciągnęło bardzo liczne grono rodziców i dzieci. W pięknej, zielonej przestrzeni ogrodu, wykorzystując znajdujący się tam duży wigwam, studenci zaproponowali szereg animacyjnych działań – plastycznych, ruchowych, integracyjnych i rekreacyjnych – skierowanych do rodzin, w które chętnie się angażowano i które przyniosły uczestnikom dużo zabawy i radości.

Studenci z Koła
Naukowego Anim@cja
podczas Rodzinnego
Pikniku Animacyjnego
w Ogrodzie Botanicznym
„Bajkowa Zagroda”
(fot. Martyna Gajgiel)

W tym samym miesiącu Koło Anim@cja, współdziałając ze studentami I roku AKiTAWS, zaproponowało inicjatywę animacyjną w przestrzeni miasta, czyli w klubokawiarni Cafe Noir znajdującej się na zielonogórskim deptaku. Były to plastyczno-muzyczne „Warsztaty ze sztuką”, których efektem były m.in. autorskie obrazy plastyczne oddające emocje uczestników oraz rozśpiewana i integracyjna zabawa w muzycznych rozgrywkach. Warta zauważenia jest także kolejna inicjatywa, skierowana wprawdzie głównie do środowiska akademickiego, ale jednocześnie mająca charakter otwarty i budząca zainteresowanie również w środowiskach pozauczelnianych. Chodzi tu o wykorzystanie i zaaranżowanie przez Koło Anim@cja nieużywanej dotychczas przestrzeni Uniwersytetu Zielonogórskiego, jakim jest patio w budynku A-16. Studenci nadali mu nazwę „Kącik” i odpowiednio je zaaranżowali. Podczas uroczystego otwarcia 20 czerwca 2023 r. uczestnicy wspólnie dekorowali ławki wykonane z materiałów recyklingowych i wzięli udział w akcji „Wyrzuć to z siebie” polegającej na przelaniu na papier ważnych

dla każdego uczestnika idei, myśli i odczuć, które chce przekazać światu. Chętne osoby mogły też podpisać dostępną petycję Koła Naukowego Tęczowy Krużganek, której celem jest ułatwienie życia transseksualnym studentom.

Podsumowując prezentację działań Koła Anim@cja, warto dodać, że tuż przed końcem roku akademickiego 2022/2023 jego reprezentanci – Kornelia Dąbrowska, Agnieszka Wilkowska i Maciej Szczepanik – wraz z dr hab. Sylwią Słowińską, prof. UZ i dr Katarzyną Walentynowicz-Moryl uczestniczyli w NieKongresie Animatorów i Animatorów Kultury, który odbywał się w Gdańsku 14-16 czerwca. NieKongres to najważniejsze i największe ogólnopolskie spotkanie osób zajmujących się animacją kultury w swoich regionach. Na terenach postoczniowych spotkało się kilkaset animatorów i animatorek z całej Polski – praktyków/praktyczek i teoretyków/teoretyczek animacji kultury działających w instytucjach, organizacjach pozarządowych, na uczelniach i niezależnie. Motywem przewodnim NieKongresu była kultura wrażliwa społecznie – na zmiany zachodzące w społecznościach, na nowe metody pracy oraz wszechobecne narzędzia cyfrowe, z których korzystamy (www.niekongres.pl)⁵. Studenci z Koła Anim@cja uczestniczący w tym wyjątkowym wydarzeniu, biorący udział w obradach plenarnych, warsztatach, wizytach studyjnych i spotkaniach z ludźmi kultury⁶, nie tylko wzbogacili wiedzę, umiejętności i cenne doświadczenia, ale też wrócili pełni nowych pomysłów, inspiracji i impulsów do działania. To właśnie pod ich wpływem jeden z członków Koła, Maciej Szczepanik, uczestniczący także w NieKongresie, zaangażował się w okresie wakacyjnym we współorganizację Charytatywnego Jam Session w Cafe Noir, gdzie wystąpił w roli muzyka i animatora kultury. Organizatorem wydarzenia była grupa charytatywna Charity Tattoo Convent przy wsparciu Zielonogórskiego Ośrodka Kultury – Lato Muz Wszelakich, Cafe Noir i Koła Naukowego Anim@cja. Głównym celem tej udanej inicjatywy było uzyskanie finansowej i żywnościowej pomocy dla bezdomnych zwierząt z zielonogórskiego schroniska, połączone z koncertem muzyki improwizowanej w wykonaniu młodych lokalnych muzyków.

Jak łatwo zauważyć, działania Koła Naukowego Anim@cja w dużej mierze koncentrują się wokół inicjatyw animacyjnych skierowanych do bardzo różnych środowisk i grup społecznych, często wykraczających poza mury uczelni i wymagających współdziałania z lokalnymi organizacjami, instytucjami i ośrodkami. Jedną z takich inicjatyw zostanie tu szerzej opisana, przede wszystkim ze względu na jej wyjątkowy zakres, specyfikę uczestników oraz jej międzypokoleniowy charakter.

⁵ Więcej o NieKongresie także na: <https://www.facebook.com/niekongres>.

⁶ Relacje (także fotograficzne) studentów i pracowników UZ uczestniczących w NieKongresie dostępne są na: <https://www.facebook.com/AnimacjaUZ> i <https://www.facebook.com/AnimacjaKulturyUZ> oraz <https://www.instagram.com/animacjaUZ/> i https://www.instagram.com/animacja_kultury_uz/.

Projekt „Historie z siwą farbą” – międzypokoleniowe działania animacyjne

Najbardziej wymagającym przedsięwzięciem podjętym w roku akademickim 2022/2023 przez Koło Anim@cja był projekt „Historie z siwą farbą – międzypokoleniowe działania animacyjne w środowisku seniorów i studentów UZ”. Inspiracją i pewnego rodzaju pretekstem dla powstania akcji była zapowiedziana wcześniej konferencja „Przegląd działalności kół naukowych na Wydziale Nauk Społecznych”, która odbyła się na Uniwersytecie Zielonogórskim 30 maja 2023 r., i w ramach której przedstawicielki koła⁷ zaprezentowały m.in. założenia i przebieg projektu „Historie z siwą farbą”.

Obranie przez Koło Anim@cja międzypokoleniowego kierunku działań było nieprzypadkowe. Doprowadziły do tego długie i wnikliwe dyskusje, podczas których ustalono założenia projektu. Wybrane problemy i wyznaczone cele działań skupiały się wokół relacji międzyludzkich, przełamywania tematów tabu związanych ze starością oraz poczucia samotności lub odizolowania osób starszych.

Wraz z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa w większości gmin sukcesywnie powstają kolejne domy dziennej opieki dla seniorów, które stanowią formę bezpośredniej odpowiedzi na domy opieki całodobowej, bardziej wymagające pod względem finansowym. Gminy nie mają obowiązku prowadzenia tego rodzaju placówek, dlatego dla zwiększenia zaangażowania samorządów w potrzeby osób starszych tworzone są programy takie jak „Senior-Wigor” i „Senior +”, które umożliwiają otrzymanie dofinansowania na wsparcie działania istniejących już placówek o tym charakterze lub utworzenia nowych. System ten jest odpowiedzią na postępujące zmiany demograficzne oraz ich wpływ na społeczeństwo, w którym szybko wzrasta liczba seniorów potrzebujących wsparcia. Dostępne raporty wskazują jednak, że pomimo podejmowania wielu pozytywnych działań wobec seniorów część ich potrzeb jest nadal nierozpoznawana i tym bardziej niezaspokajana, poza tym niektóre istniejące formy wsparcia mają charakter doraźny, a znaczna część osób starszych nadal pozostaje poza systemem pomocy społecznej (NIK, 2017).

Jednym z problemów, na którym skupiły się działania podjęte w studenckim projekcie, było częste odizolowanie seniorów w ich własnym środowisku i grupie wiekowej. O tym zjawisku pisze w swojej publikacji Sylwia Słowińska (2015), określając je „get-toizacją aktywności kulturalnej seniorów”. Polega ono na tym, że instytucje kultury,

⁷ Na konferencji „Przegląd działalności kół naukowych na Wydziale Nauk Społecznych”, która odbyła się 30 maja 2023 r. na Uniwersytecie Zielonogórskim, Koło Naukowe Anim@cja reprezentowały: Agnieszka Wilkowska (współzałożycielka Koła) oraz twórczynie i realizatorki projektu „Historie z siwą farbą” – Magdalena Pietrzykowska (pomysłodawczyni koncepcji projektu), Kornelia Dąbrowska i Natalia Zambroziewicz, przygotowane pod kierunkiem opiekunki Koła dr Małgorzaty Olejarz, prof. UZ. W trakcie wystąpienia m.in. zaprezentowano materiał filmowy z przebiegu projektu, nagrany i zmontowany przez Michała Kołaczekwicz, również członka Koła Anim@cja.

tworząc ofertę, kierują ją wyłącznie do konkretnych grup wiekowych, czyli np. tylko do dzieci lub tylko do seniorów. Uczestnicy podlegają zatem separacji i tworzą się w ten sposób „getta wiekowe”, które są niepokojącym zjawiskiem (Słowińska 2015, s. 274). Autorka podkreśla też, że „współcześnie istnieje niewiele okazji do realnych spotkań międzypokoleniowych, dających możliwość autentycznego bycia ze sobą, a nie obok siebie, współpracy, nawiązywania dialogu, wzajemnego poznawania się de-montującego stereotypy” i postuluje, by wsparcie dla osób starszych częściej szło w parze ze wsparciem spotkań międzypokoleniowych (tamże, s. 280).

Wychodząc z tego założenia, staraliśmy się, by projekt „Historie z siwą farbą” miał charakter międzypokoleniowych działań animacyjnych, w których doszłoby do spotkania i współdziałania osób starszych z młodymi ludźmi, w tym przypadku ze studentkami i studentami Uniwersytetu Zielonogórskiego. Projekt został podzielony na trzy etapy, w ramach których zaplanowano działania: 1) podkreślające znaczenie osób starszych i zdobytych przez nich indywidualnych doświadczeń, 2) pozwalające na utrwalenie tego, co seniorzy sami chcieli opowiedzieć o sobie, swoich historiach i pasjach oraz 3) umożliwiające przeprowadzenie wspólnych działań seniorów z młodymi ludźmi. W ten sposób podczas kilku spotkań członkowie koła przeprowadzili rozmowy i wywiady z seniorami utrwalone w formie nagrań wideo, pomogli seniorom napisać listy pełniące funkcję otwartego pamiętnika oraz zorganizowali i współtworzyli międzypokoleniowe warsztaty plastyczne w Instytucie Sztuk Wizualnych Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Do uczestnictwa w „Historiach z siwą farbą” zostały zaproszone dwa dzienne domy seniora z Zielonej Góry: Dzienny Dom „Senior-Wigor” (trzech uczestników) i Dzienny Dom „Senior+” (trzech uczestników). W każdym z domów odbyły się spotkania, podczas których zostały napisane listy przez chętne osoby oraz przeprowadzono indywidualne wywiady, które udokumentowano w formie wideo. Seniorzy nie ukrywali, że spotkanie z młodymi ludźmi, którzy chcą ich wysłuchać, jest dla nich bardzo miłe i daje im poczucie, że to, co mają do powiedzenia, jest ważne i cenne dla kolejnych pokoleń.

Podczas wywiadów padały między innymi pytania o najmiłsze wspomnienie, ważne wydarzenia życiowe, obecne zainteresowania czy plany na przyszłość a także o znaczenie pobytu w dziennych domach seniora i ulubione zajęcia. Trzeba tu dodać, że pomimo hermetyczności dziennych domów seniora z pewnością odgrywają one ważną rolę w życiu swoich podopiecznych. W trakcie wywiadów rozmówcy wielokrotnie powtarzali, że dzięki dziennym domom seniora mogą spędzać czas w interesujący i bezpieczny sposób. Zachwalali również inne akcje, w których mieli okazję wziąć udział, a szczególnie te, które wykraczają poza znane im środowisko i zwyczaje.

Zebrane na tym etapie listy od uczestników miały różną formułę – od bardzo osobistych do bardziej otwartych. Seniorzy pisali o znaczących momentach swojego życia,

Pani Iwona, podopieczna Dziennego Domu „Senior+”, prezentująca albumy własnego autorstwa (fot. Kornelia Dąbrowska)

podkreślali kruchość i ulotność chwil, których szczególnie młodzi ludzie często nie zauważają w pędzie codziennego życia, a także przekazywali młodszemu pokoleniu ważne dla nich myśli. Kilka z nich warto tu zacytować:

Chciałabym, żeby wszyscy Seniorzy byli tak szczęśliwi jak Ja. Dobrze zostawić po sobie dobrą pamięć, że jestem dobrym słowem i pomocą dla ludzi, kiedy o to proszą. Słowo. (Halina)

Od ponad roku uczęszczam do klubu Senior-Wigor w Zielonej Górze. Spędzam tu mile i przyjemnie czas. (Zofia)

Drodzy Studenci! W myśl łacińskiej sentencji: „Słowa ulatują, pismo pozostaje” zachęcam wszystkich do spisywania historii swojej rodziny i przeżyć swoich najbliższych dopóki jeszcze żyją. (Iwona)

Proszę młodych o szacunek do osób starszych, bo wkrótce i oni będą seniorami, a czas leci nieubłagane. (Teresa)

Ważne, by wybrać drogę swego rozwoju i dążyć do jej realizacji. (Jan)

W trzecim etapie projektu znaczącym elementem działań międzypokoleniowych były wspólne warsztaty twórcze, które zostały przeprowadzone przez prof. Radosława Czarkowskiego i mgr Katarzynę Smugarzewską w Instytucie Sztuk Wizualnych Uniwersytetu Zielonogórskiego. W zajęciach wzięli udział seniorzy uczestniczący w projekcie, studentki i studenci animacji kultury i twórczej aktywności w Sieci oraz studentki z Pracowni Rysunku Instytutu Sztuk Wizualnych. Seniorzy na wstępie mieli

okazję zwiedzić pracownię instytutu i uczestniczyć w wykładzie wprowadzającym, który wygłosił prof. Radosław Czarkowski. Następnie wszyscy wzięli aktywny udział w warsztatach plastycznych, których efektem były małe formy artystyczne w postaci książek. Każda z nich, zatytułowana „JA”, była niepowtarzalna, a jednocześnie bardzo wspólnotowa i zawierała odciski palców wszystkich autorek i autorów. Pomimo dużych różnic wieku i doświadczeń pomiędzy uczestnikami dzięki projektowi udało się im stworzyć coś razem: różne pokolenia mogły spotkać się ze sobą i z powodzeniem współpracować we wspólnym twórczym działaniu. Seniorzy bardzo chętnie, z zaciekawieniem i zaangażowaniem uczestniczyli w wykładzie i dyskusjach oraz warsztatach plastycznych, podkreślając i doceniając niecodzienną i kreatywną sytuację, jaką udało się dla nich dzięki temu projektowi stworzyć.

Seniorzy i studenci podczas warsztatów twórczych w Instytucie Sztuk Wizualnych UZ
(fot. Kornelia Dąbrowska)

Zaledwie po kilku spotkaniach między seniorami jako uczestnikami projektu a studentami jako jego realizatorami zaczęła być zauważalna więź, zbudowana na wymianie doświadczeń i wzajemnej życzliwości. Rozmowy między dwoma tak różnymi pokoleniami z każdym spotkaniem zyskiwały na swobodzie i zaufaniu, a podejmowane wspólnie działania sprawiały wszystkim dużo radości i satysfakcji. Na zakończenie projektu obydwie strony żegnały się z nadzieją i planami na przyszłą współpracę.

* * *

Zaprezentowane powyżej – środowiskowe i międzypokoleniowe – inicjatywy studentów z Koła Naukowego Anim@cja wyraźnie pokazują, że działalność w kole naukowym może przynosić wielorakie korzyści różnym podmiotom. Z jednej strony pozwala studentom na rozwijanie swoich zainteresowań, zdobywanie dodatkowych kompetencji i doświadczeń, a także nawiązywanie kontaktów i współpracy z lokalnymi instytucjami, co w efekcie może służyć zwiększaniu atrakcyjności studentów na rynku pracy. Z drugiej strony, dla środowisk lokalnych działania koła naukowego, w tym również te o charakterze międzypokoleniowym, pozwalają na podejmowanie współpracy z młodymi ludźmi i korzystanie dla dobra wspólnego z ich zaangażowania, kreatywności i innowacyjności. Dodatkowo jest to także duży atut dla samego uniwersytetu, ponieważ koła naukowe stanowią swego rodzaju łącznik pomiędzy teorią i praktyką, pomiędzy instytucją a społecznością, dla której przecież uniwersytet powinien być użyteczny (Nymś-Górna 2021, s. 52). Działalność kół naukowych w środowisku lokalnym może być też znakomitą promocją zarówno uniwersytetu, jak i samej edukacji na poziomie wyższym, w tym także konkretnych kierunków studiów i specjalności.

Członkowie Koła Naukowego Anim@cja, jako aktywni uczestnicy życia społecznego, chcą mieć realny wpływ na otaczający świat i zachodzące w nim ciągłe zmiany. Jako kształtujący się animatorzy kultury, chcą robić to świadomie, w sposób zaplanowany i kompetentny, angażując się w działania animacyjne na rzecz środowisk lokalnych i poszczególnych grup społecznych, wykorzystując przy tym swój potencjał i młodzieńczą energię. Dzięki takiemu podejściu członkom koła Anim@cja udaje się sukcesywnie realizować najważniejsze zadania, jakie wyznaczyli sobie, tworząc dwa lata temu swoją organizację.

Bibliografia

- Bałdyga T., Bychto K. (2020), *Funkcjonowanie organizacji studenckich w czasie edukacji zdalnej w Polsce*, [w:] *MIK-21 Międzynarodowa Innowacyjność i Konkurencyjność w XXI w.*, red. Ł. Wójtowicz, Instytut Naukowo-Wydawniczy Spatium, Lublin, s. 127-136.
- Boryczko B., Kurcz L. (2014), *Studenckie koła naukowe jako element wspomagający proces nauczania na wyższej uczelni*, „Edukacja Ustawiczna Dorosłych”, nr 4(87), s. 101-108.
- Kurzyk B. (2015), *Model organizacji koła naukowego a rozwój praktycznych kompetencji studentów*, [w:] *Nauczyciel akademicki wobec nowych wyzwań edukacyjnych*, red. P. Wdowiński, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 129-141.
- Najwyższa Izba Kontroli (2017), *NIK o opiece nad osobami starszymi w dziennych domach pomocy*, <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nik-o-opiece-nad-osobami-starszymi-w-dziennych-domach-pomocy.html> [dostęp: 19.09.2023].

Nymś-Górna A. (2021), *Wokół uniwersyteckich kół naukowych – przegląd pojęć i możliwości*, „Pareja”, 2(16), s. 46-53, doi: 10.15290/pareja.2021.16.04 [dostęp: 4.08.2023].

Słowińska S. (2015), O „gettoizacji” aktywności kulturalnej seniorów, „Rocznik Andragogiczny”, t. 21, s. 271-282, <http://dx.doi.org/10.12775/RA.2014.020> [dostęp: 18.09.2023].

<http://inw-spatium.pl/wp-content/uploads/2020/10/MIK21-PDF.pdf> [dostęp: 15.07.2023].

<https://dSPACE.uni.lodz.pl/xmlui/bitstream/handle/11089/12141/09%20kurzyk.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [dostęp: 12.08.2023].

www.niekongres.pl [dostęp: 14.08.2023].

Środowiskowe i międzypokoleniowe działania animacyjne Koła Naukowego Anim@cja

Streszczenie: W artykule zaprezentowano środowiskowe i międzypokoleniowe działania Koła Naukowego Anim@cja, które pomimo swej niedługiej historii (zostało założone w listopadzie 2021 r.), ma już na swoim koncie sporo inicjatyw animacyjnych. Autorki na wstępie, odwołując się do literatury przedmiotu, wskazały na zadania kół naukowych jako coraz bardziej popularnych organizacji studenckich, których rola dla indywidualnego rozwoju studentów, jak i współpracy ze środowiskiem lokalnym jest szczególnie cenna i znacząca. Przedstawiły też genezę Koła Naukowego Anim@cja na Wydziale Nauk Społecznych UZ oraz główne jego idee i statutowe zadania. W swoim opracowaniu skupiły się przede wszystkim na opisie takich przykładów działań Koła, które wychodzą poza uniwersytet i skierowane są do różnych grup wiekowych i społeczności lokalnych, podkreślając ich środowiskowy i międzypokoleniowy charakter. Szczególną uwagę poświęcono zaprezentowaniu projektu animacyjnego „Historie z siwą farbą – międzypokoleniowe działania animacyjne w środowisku seniorów i studentów UZ”, który został zrealizowany przez studentów Koła Anim@cja wiosną 2023 r. i składał się z trzech etapów, a jego cele skupione były wokół problemów osób starszych – podopiecznych dziennych domów seniora. Autorki przedstawiły założenia projektu i opisały zrealizowane przez koło działania, jak też podzieliły się obserwacjami i refleksjami z ich przebiegu.

Słowa kluczowe: koło naukowe, animacja kultury, projekt animacyjny, środowisko lokalne, działania międzypokoleniowe, seniorzy, studenci

Environmental and intergenerational animation activities by Anim@cja scientific circle

Summary: This article focuses on the environmental and intergenerational activities of the Anim@cja scientific circle, which despite its short history (it was founded in November 2021), showed many animation initiatives. The authors, referring to the literature of the subject, pointed to the tasks of scientific circles as increasingly popular student organizations, whose role for the individual development of students as well as cooperation with the

local community is particularly valuable and significant. They also presented the genesis of the Anim@cja scientific circle at the Faculty of Social Sciences at the University of Zielona Góra, as well as its main ideas and statutory tasks. In their study they focused, above all, on describing such examples of activities of the circle, which go beyond the university and are aimed at different age groups and local communities, emphasizing their environmental and intergenerational character. Special attention was paid to the presentation of the animation project „Stories with grey paint – intergenerational animation activities in the environment of seniors and students at the University of Zielona Góra”, which was completed by students of Anim@cja circle in spring 2023 and consisted of three stages, and its objectives were focused on the problems of the elderly – the wards of day-care homes for seniors. The authors presented the assumptions of the project and described the activities carried out by the circle, as well as shared observations and reflections on their course.

Keywords: scientific circle, cultural animation, animation project, local environment, intergenerational activities, seniors, students